

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน โดยมีมูลเหตุจูงใจมาจาก ภาวะภาษีและกองทุนที่ผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงต้องแบกรับ ประกอบกับในอดีตไทยมีกำลังการกลั่นน้ำมันต่ำกว่าความต้องการใช้ จำเป็นต้องนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปส่วนหนึ่งจากสิงคโปร์ ตลอดจนประเทศไทยมีชายฝั่งทะเลที่ยาว ทำให้ง่ายต่อการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเล โดยน้ำมันที่ลักลอบนำเข้าจะเป็นน้ำมันดีเซลเป็นหลัก ในช่วงประมาณปี 2537 ซึ่งปริมาณการใช้น้ำมันของประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 10 และในขณะนั้นวิกฤตการณ์น้ำมันโลกกระทบต่อราคาน้ำมันในประเทศไทย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนในระดับสูง ซึ่งพบว่าการรายงานการใช้น้ำมันของผู้ค้าอยู่ในระดับที่ต่ำไม่สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและมีรายงานพบการลักลอบนำเข้าน้ำมันเถื่อนจากต่างประเทศทั้งทางบกและทางทะเลโดยไม่เสียภาษี นอกจากนี้ยังพบการทุจริตเอาผลประโยชน์จากภาษีน้ำมัน ของน้ำมันที่ผลิตในประเทศซึ่งได้รับการยกเว้นภาษี เช่น น้ำมันส่งออก น้ำมันสำหรับใช้เติมเรือที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร ในปี 2537 จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ภาครัฐเข้ามาจัดการปัญหาน้ำมันเถื่อนอย่างจริงจัง ซึ่งมาตรการป้องกันและปราบปรามน้ำมันเถื่อนของภาครัฐ ได้ทำให้การลักลอบนำเข้าน้ำมันเถื่อนกระทำได้ยากขึ้น ในปี 2540 - 2541 เริ่มพบการปลอมปนในน้ำมันเบนซิน เนื่องจากผู้กระทำผิดได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการกระทำผิด เพื่อหลีกเลี่ยงการปราบปรามของรัฐ ประกอบกับประเทศไทยมีการขยายกำลังการกลั่นน้ำมัน ทำให้สถานะของประเทศมีกำลังการกลั่นเกินความต้องการ ความจำเป็นในการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศจึงลดลง ในช่วงดังกล่าวอุตสาหกรรมปิโตรเคมีของประเทศมีกำลังการผลิตส่วนเกิน ซึ่งผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี มีคุณสมบัติใกล้เคียงน้ำมันเชื้อเพลิง และมีสถานะเป็นวัตถุดิบจึงได้รับการยกเว้นภาษี ผู้ค้าน้ำมันเถื่อนจึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการนำผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีมาผสมปลอมปนในน้ำมันเชื้อเพลิง เอาประโยชน์จากภาษีสารละลายไฮโดรคาร์บอน (solvent) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ที่ได้รับยกเว้น และในปี 2541 ได้ตรวจพบการปลอมปนน้ำมันเบนซินด้วยสารไฮโดรคาร์บอน และน้ำมันเถื่อนประเภทน้ำมันเบนซินได้

เพิ่มสูงขึ้น นอกจากน้ำมันเบนซินและดีเซลแล้ว ยังมีการโกงภาษีของรัฐเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์น้ำมันในรูปแบบอื่นได้แก่ การลักลอบนำวัตถุดิบที่ใช้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงออกไปปลอมปนกับน้ำมันเชื้อเพลิง การผสมปลอมปนน้ำมันหล่อลื่น โดยนำน้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วกลับมาผสม หรือดัดแปลงเพื่อนำมาขายใหม่ รวมถึงการผลิตน้ำมันหล่อลื่นปลอมออกมาจำหน่ายด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ภาครัฐจะมีมาตรการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างต่อเนื่อง แต่ก็จำนวนผู้กระทำความผิดก็ยังคงมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในการกระทำความผิดแต่ละครั้งมูลค่าของกลางที่ยึดได้ มีมูลค่านับสิบล้านขึ้นไป ในปีหนึ่งของกลางที่ฝ่ายปราบปรามน้ำมันเดือนของรัฐยึดได้จากการกระทำความผิดนั้น มีมูลค่านับร้อยล้านขึ้นไปและเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของฝ่ายราชการ พบว่าวงเงินในการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น มีมูลค่านับพันล้านบาท ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก กล่าวคือแทนที่รัฐจะเก็บภาษีน้ำมันในส่วนที่ลักลอบนำเข้าหรือน้ำมันผิดกฎหมายดังกล่าวได้ และนำมาทำนุบำรุงประเทศก็ต้องสูญเสียผลประโยชน์ดังกล่าวให้แก่อาชญากรทางเศรษฐกิจ โดยที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติแต่ประการใด นอกจากนี้ การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้ลงทุนเกิดความไม่มั่นใจในธุรกิจค้าน้ำมัน โดยเชื่อว่าจะสูญเสียโอกาสทางการตลาดให้แก่พวกผู้ค้าที่ทุจริต จึงเกิดผลกระทบต่อการลงทุนในตลาดค้าน้ำมันได้

อย่างไรก็ดี เมื่อปรากฏว่ามาตรการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในปัจจุบัน ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องนำมาตราทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้ โดยการกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การพิจารณาว่าความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงแค่นั้นเพียงไร จึงควรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พิจารณาจากสถานการณ์การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งจากข้อมูลของศูนย์ป้องกันและปราบปรามน้ำมันเดือน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระบุว่า มีดังนี้

- การลักลอบนำเข้าและส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงโดยฉ้อฉลภาษี

- การนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ได้รับยกเว้นภาษี มาผสมปลอมปนในน้ำมันเชื้อเพลิง

- การกระทำผิดเกี่ยวกับก๊าซปิโตรเลียมเหลว โดยการฝ่าฝืนกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบการให้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดมีความปลอดภัย ง่ายต่อการควบคุมตรวจสอบของเจ้าพนักงาน และเกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนผู้บริโภค

- การกระทำผิดในลักษณะอื่นๆ เช่น การปลอมแปลงน้ำมันหล่อลื่น โดนการรับซื้อน้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้วในราคาถูก นำกลับมาผ่านการกรองและแต่งสีให้คล้ายกับน้ำมันหล่อลื่นใหม่แล้วนำมาบรรจุภัณฑ์ที่เลียนแบบของยี่ห้อดังเพื่อจำหน่ายให้ประชาชน

ลักษณะการกระทำผิดดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็นประเภทของการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้กว้างๆ คือ

1. ลักลอบค้าน้ำมันเถื่อน น้ำมันเถื่อนคือน้ำมันน้ำมันที่หลบเลี่ยงการชำระภาษี เงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ที่ผู้ทำธุรกิจน้ำมันพึงต้องจ่ายให้กับรัฐในการดำเนินธุรกิจตามกฎหมาย ซึ่งการหลบเลี่ยงภาษี จะมีทั้งในส่วนของ การลักลอบนำเข้าจากต่างประเทศทั้งทางบกและทางทะเล การนำน้ำมันที่เสียภาษีแล้วมาขอคืนภาษีโดยทุจริต และวิธีการอื่นๆที่นำมาซึ่งการได้น้ำมันเชื้อเพลิงมาอย่างผิดกฎหมาย

2. การลักลอบปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่าย น้ำมันปลอมปนจากวิธีการดังกล่าวนี้ ก็จัดเป็นน้ำมันเถื่อนประเภทหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากการลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนทางบกและทางทะเล เป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่เกิดขึ้นภายในประเทศ โดยน้ำมันที่ปลอมปนนี้จะเกิดจากการปลอมปนด้วยสารละลายไฮโดรคาร์บอนโซลเวนท์ ซึ่งเป็นสารละลายที่ได้จากกระบวนการกลั่นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และสารดังกล่าวนอกจากจะเป็นส่วนสำคัญของอุตสาหกรรมหลากหลายประเภทแล้ว ยังมีคุณสมบัติคล้ายน้ำมันเชื้อเพลิงและได้รับการยกเว้นภาษีสรรพสามิต เนื่องจากรัฐมีนโยบายส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ค้าที่ทุจริตลักลอบนำสารดังกล่าวมาปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นการลดต้นทุนน้ำมันที่จำหน่ายได้มาก

ซึ่งจากประเภทของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็น การกระทำผิดตามกฎหมายดังต่อไปนี้

1. กฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่

- พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543
- พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

2. กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร ได้แก่

- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง พอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง กล่าวคือ พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ก็ดี พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ก็ดี เป็นกฎหมายที่ออกใหม่เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงฉบับเก่า ซึ่งโดยส่วนใหญ่ได้ทำการอุดช่องว่างในกฎหมายเก่าจนสมบูรณ์แล้ว แต่เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกฎหมายในเชิงพาณิชย์ที่มุ่งจะบัญญัติเพื่อกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและมีผลต่อมุมมองการลงทุนในตลาดค้าน้ำมันของนักลงทุน การจะแก้กฎหมายให้มีบทลงโทษรุนแรงเกินไป หรือมีลักษณะที่ควบคุมอย่างเข้มงวดเกินไป อาจส่งผลให้เกิดปัญหาต่อนักลงทุนได้ ดังนั้นปัญหาการบังคับใช้จึงอยู่ที่นโยบายปฏิบัติในเรื่องการตรวจสอบมากกว่า โดยหน่วยงานรัฐไม่มีกำลังมากพอในการตรวจสอบการกระทำความผิด และบทลงโทษของกฎหมายก็ไม่สามารถจะบัญญัติให้รุนแรงได้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อมาตรการตรวจสอบและลงโทษ

2. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายภาษีอากรต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นเกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายจะอยู่ที่อำนาจการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการกระทำความผิดทางทะเล อำนาจทางกฎหมายว่าด้วยศุลกากรของไทยสิ้นสุดลงที่ทะเลอาณาเขตอันถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรเท่านั้น โดยที่ข้อเท็จจริงการกระทำความผิดมักเกิดที่เขตทะเลต่อเนื่อง ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าไปจับกุมได้เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ทำให้การจับกุมในลักษณะคาหนิงคาเขาพร้อมของกลางเป็นไปได้ยาก ส่วนกฎหมายว่าด้วยสรรพสามิตนั้นปัญหามักจะเกิดจากการที่ผู้ร่วมกระทำผิดเป็นเจ้าของโรงงานผลิตสารละลายไฮโดรคาร์บอนที่ใช้สำหรับปลอมปนน้ำมันเอง จึงเกิดการสำแดงเอกสารเท็จโดยสามารถตรวจสอบที่มาได้ตามกฎหมาย ยากแก่การเอาผิด

อย่างไรก็ดี การเจาะจงลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์การกระทำความผิดในประเทศ หากในภายหลังปรากฏความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงในวิธีการใหม่ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นนอกจากที่กล่าวมา ย่อมมีจำเป็นต้องเพิ่มลักษณะความผิดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้าไปอยู่ในขอบเขตการบังคับใช้ของความผิดมูลฐานนี้ด้วย ก็จะทำให้กฎหมายทันต่อสถานการณ์และเกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้

ในส่วนของการนำมาตรการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงโดยการกำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานนั้น จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ 4 ประการกล่าวคือ

1. ความผิดที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นองค์ราชอาณาจักร
2. ความผิดที่โดยลักษณะของการประกอบอาชญากรรมทำให้ได้รับผลตอบแทนสูง
3. ความผิดที่เป็นการกระทำที่สลับซับซ้อนยากแก่การปราบปราม
4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

และการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงก็มีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงมีความเหมาะสมทุกประการในอันที่จะถูกกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำหรับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่สำคัญ ในการนำมาปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่

1. มาตรการด้านการลงโทษตามความผิดฐานฟอกเงิน
  - การกระทำความผิดฐานฟอกเงิน โดยการกำหนดโทษทางอาญาที่รุนแรงในความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
  - การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร โดยการกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
  - การลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เท่ากับตัวการ ตามมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 แห่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กล่าวคือบทลงโทษมีความรุนแรงกว่าประมวลกฎหมายอาญา

- การลงโทษหนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมหรือมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 10 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2. มาตรการการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยการนำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้

- การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เมื่อได้ทำการสืบสวนสอบสวนพบทรัพย์สินที่ได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดแล้ว หากคณะกรรมการมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการโอนจำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้น คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว เพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินแสดงสิทธิของการเป็นเจ้าของทรัพย์สินและแจ้งที่มาของทรัพย์สินนั้น ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

- การทำให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจริง เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

การกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเพียงมาตรการลงโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดนั้น ยังไม่เพียงพอ เพราะลักษณะการกระทำความผิดดังกล่าวมักจะทำเป็นองค์กรเครือข่าย เมื่อฝ่ายปราบปรามของรัฐจับผู้กระทำความผิดพร้อมของกลางได้ องค์กรการค้าน้ำมันเถื่อนก็จะเปลี่ยนตัวบุคคลกระทำความผิดใหม่ เพราะตัวองค์กรมีทุนทรัพย์จากการกระทำความผิดในการหลอ่เลียงคนในองค์กรและธุรกิจผิดกฎหมายในองค์กร กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นกฎหมายที่มุ่งลงโทษต่อผู้กระทำความผิดที่นำเงินผิดกฎหมายมาใช้ โดยลงโทษทั้งตัวบุคคลและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยการดำเนินการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แยกต่างหากจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาในมูลความผิดอันเป็นความผิดมูลฐาน ดังนั้นแม้พยานหลักฐานในการกระทำความผิดมูลฐานไม่สามารถพิสูจน์ว่าผู้กระทำผิด กระทำความผิดจริงโดย

ปราศจากข้อสงสัย ทำให้ศาลไม่สั่งยึดทรัพย์ทางอาญา ก็ไม่กระทบต่อความผิดฐานฟอกเงิน เพราะ พยานหลักฐานเป็นคนละชุดกัน และการดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงิน ใช้วิธีการรับทรัพย์ทาง แพร่ง โดยผู้กระทำความผิดต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ว่าตนได้ทรัพย์มาอย่างไร หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ตนได้ทรัพย์มาโดยสุจริต ศาลย่อมสั่งให้ทรัพย์นั้นตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งการนำมาตรการของ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ จะนำมาซึ่งการปราบปรามการ กระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเถื่อนที่มีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ยากแก่การปราบปรามและส่งผล เสียหายต่อประเทศหลายประการ จึงเห็นควรว่า

1. กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดยที่การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เข้าหลักเกณฑ์การกำหนดเป็นความผิด มูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้ง 4 ประการคือ มีลักษณะ เป็นขบวนการหรือองค์การการกระทำความผิด เป็นความผิดที่ทำให้ผู้กระทำได้รับผลตอบแทนสูง มี ลักษณะความผิดก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และเป็นความผิดที่ยากต่อการจับกุมและ ดำเนินคดี หากนำมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้ง มาตรการทางอาญาเรื่อง ผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ผู้สมคบ มาตรการในการสืบข้อมูลที่ทันสมัยอาทิ การดักฟัง ซึ่งเป็นมาตรการที่เหมาะสมในการสืบสวนการกระทำความผิดในลักษณะเครือข่าย องค์การที่ได้ผลกว่ามาตรการทางอาญาในประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายเกี่ยวกับการ กระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้อยู่เดิม และมาตรการทางทรัพย์สิน โดยใช้หลักการรับ ทรัพย์ทางแพร่โดยผลภักการพิสูจน์ให้จำเลย ซึ่งจะได้ผลกว่ามาตรการยึดทรัพย์ทางอาญาที่ ต้องรอผลการพิพากษาของศาล และมาตรการด้านการดำเนินคดีที่แยกคดีความผิดมูลฐานออก จากคดีความผิดฐานฟอกเงินอันมาจากความผิดมูลฐาน โดยไม่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานชุด เดียวกันและไม่จำเป็นต้องรอคำพิพากษาจากคดีความผิดมูลฐาน เพียงแต่แสดงให้ศาลเห็นถึงเหตุอัน ควรเชื่อว่าทรัพย์สินที่จะทำการยึดนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และหากเน้นเข้าไป ทรัพย์สินดังกล่าวอาจถูกยกย้ายถ่ายเทได้ หากศาลเห็นควรก็สามารถอายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ ได้ และรอให้ผู้อ้างเป็นเจ้าของมาพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินต่อไป

จากมาตรการปราบปรามและดำเนินคดีที่แตกต่างจากมาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้การนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามมาใช้บังคับกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและสามารถปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงให้หมดสิ้นลงได้

2. เสนอให้เปลี่ยนการกระทำความผิดต่อทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วย พิโตรเลียมในการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความผิดมูลฐานใหม่ เป็นการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

เนื่องจากในปัจจุบันพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ กำหนดความผิดมูลฐานไว้ 8 ประเภท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆแล้ว จะเห็นได้ว่ายังมี จำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ได้มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความผิดมูลฐานอีก 8 มูลฐาน ซึ่งหนึ่งใน 8 มูลฐานที่เสนอใหม่ อันมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ได้นั้น คือ ความผิดเกี่ยวกับการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ และกระบวนการ แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยป่า ไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม กฎหมายว่าด้วยอุทยาน หรือ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ซึ่งความผิดตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม นั้น เข้าใจว่าผู้เสนออาจมีความสับสนระหว่าง กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมกับกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่กฎหมาย บังคับใช้แม้จะประเภทเดียวกัน คือน้ำมันเชื้อเพลิงก็เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจาก การกลั่นปิโตรเลียม แต่ เนื้อหาของกฎหมายทั้ง 2 ประเภทมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม นั้น เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจเอกชนในการขอสัมปทานทำการขุดเจาะปิโตรเลียม เพื่อนำมาทำการ กลั่นเป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอย่างเช่นน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซธรรมชาติต่อไป เป็นกฎหมายที่ ส่งเสริมนักลงทุน และนำมาซึ่งรายได้ให้รัฐนับพันล้านบาท การเสนอกฎหมายดังกล่าวให้อยู่ใน บังคับใช้ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอาจมีผลกระทบต่อ การลงทุน ประกอบกิจการปิโตรเลียม คือ

- การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อาจขัดต่อมาตรา 64(1) แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.

2514 ซึ่งผู้รับสัมปทานจะได้รับหลักประกันว่า รัฐจะไม่บังคับโอนทรัพย์สินและสิทธิในการประกอบกิจการปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทาน มาเป็นของรัฐ เว้นแต่เป็นการโอนตามข้อกำหนดในสัมปทาน

- ผลผลิตจากการประกอบกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว และน้ำมันดิบ เป็นทรัพยากรพลังงานซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศ หากกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วยแล้ว จะยังผลให้การประกอบกิจการดังกล่าวต้องหยุดชะงักลง เกิดผลกระทบต่อการผลิตไฟฟ้าของประเทศและมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ
- การประกอบกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม ต้องใช้เทคโนโลยีและผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ รวมทั้งเงินลงทุนจำนวนมาก ผู้ลงทุนส่วนใหญ่เป็นบริษัทน้ำมันต่างชาติ การมีข้อกำหนดดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ การส่งเสริมการลงทุนของประเทศ

นอกจากนี้ ด้านกระทรวงพลังงานได้ทำการชี้แจงและแนะนำให้เพิ่มความผิดมูลฐานที่สำคัญอื่นเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ คือ

- ความผิดในการปลอมแปลงน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต เนื่องจากการทำความผิดดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม และสร้างความเสียหายอย่างกว้างขวางต่อประชาชนผู้ใช้น้ำมัน

ตามที่กระทรวงพลังงานได้นำเสนอความผิดเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นความผิดมูลฐานนั้น นอกจากจะผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตแล้ว ยังผิดตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ด้วย ซึ่งการเสนอดังกล่าว แสดงว่าหน่วยงานราชการได้เห็นความสำคัญของการปราบปรามการทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ประกอบกับการทำความผิดดังกล่าว มีความเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง จึงสมควรได้รับการเสนอให้เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

3. การกำหนดขอบเขตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง อันจะเข้าลักษณะความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากผลการศึกษาและวิจัย พบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาตินั้น ประกอบไปด้วย

1. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง
2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับลักลอบนำสารละลายที่ได้จากกระบวนการกลั่นปิโตรเคมีออกจากโรงงานหรือโรงกลั่นเพื่อนำมาปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง การฉ้อฉลนำน้ำมันที่ส่งออกไปกลับมาขอคืนภาษีสรรพสามิต อันเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
3. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำเข้า-ส่งออก น้ำมันเถื่อนทั้งทางบกและทางทะเล อันเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469
4. ในปัจจุบันได้มีการค้าตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้า(ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่รองรับชัดเจน) หรือการค้าตราสารอนุพันธ์ (Paper Trade) เกี่ยวกับการค้าขายน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งหากเกิดการกระทำผิดเกี่ยวกับตราสารอนุพันธ์ในกรณีดังกล่าวขึ้น มีปัญหาว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะครอบคลุมถึงหรือไม่ (ในกรณีที่การกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.

ตราสารอนุพันธ์ เป็นตราสารการเงินประเภทหนึ่งที่มีมูลค่าหรือราคาของตราสารอนุพันธ์นั้น จะเกี่ยวเนื่องกับมูลค่าหรือราคาของสินค้าที่ตราสารอนุพันธ์นั้นอิงอยู่ (Underlying Assets) การลงทุนในตราสารอนุพันธ์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าอ้างอิง กล่าวคือ ผู้ลงทุนในตราสารอนุพันธ์ไม่มีส่วนของการเป็นเจ้าของและไม่ได้รับส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทผู้ผลิตหรือผู้ออกสินค้าอ้างอิงนั้นเลย แต่ราคาหรือมูลค่าของตราสารอนุพันธ์กลับได้รับอิทธิพลโดยตรงจากราคาหรือมูลค่าของสินค้าอ้างอิงนั้น มี 5 ประเภท ประกอบด้วย

1. ตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน (Hybrid) ได้แก่ หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Debenture)
2. ใบสำคัญแสดงสิทธิ (Warrant)
3. ใบสำคัญแสดงสิทธิอนุพันธ์ (Derivative Warrant)
4. ตราสารสิทธิ ในการซื้อหุ้น (Stock Option)
5. ตราสารซื้อขายล่วงหน้า (Future)

ดังกล่าวอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องที่ต้องเพิ่มเติมลักษณะความผิดดังกล่าวเข้าไปใน
ภายหลังที่ได้มีกฎหมายบังคับใช้อย่างชัดเจนแล้ว

การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอันควรกำหนดเป็นความผิดมูลฐานตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ควรเป็นความผิดที่มีผลกระทบ
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมาก ในส่วนที่จะกำหนดว่าเป็น
จำนวนมากเท่าใดนั้นควรกำหนดไว้ในรายละเอียดของลักษณะแห่งการกระทำความผิดให้ชัดเจน

นอกจากนี้ในอนาคต หากการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีผลกระทบต่อ
เศรษฐกิจเป็นจำนวนมากได้พัฒนาวิธีการต่อไป ซึ่งอาจเป็นผลให้เกิดเป็นการกระทำความผิด
เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงโดยนัยตามกฎหมายอื่นด้วย ก็อาจพิจารณาเพิ่มเติมเข้าไปในภายหลัง
เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ต่อไปได้.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย